

Panium — Voalohany

Toko Iraika Ambin'ny Folo

Jeff Pippenger

2025-02-25

Nandritra ny fotoana kelikely izay, dia nifantoka tamin'ny tantara miafina ao amin'ny Daniela 11:40 isika, ary tato anatin'ny herinandro vitsivitsy, dia notarihin'ny Tompo ho amin'ny andininy faha-27 ny saintsika:

Ary samy hanana ao am-pony hanao ratsy ireo mpanjaka roa ireo, ary handainga eo amin'ny latabatra iray ihany izy; nefa tsy hahomby izany, fa mbola ho amin'ny fotoana voatendry ihany ny farany. Daniela 11:27.

Tamin'ny voalohany dia tsy mbola azoko antoka ny amin'ny antsipiriany—oviana, taiza, ary iza no nipetraka teo amin'izany latabatra izany, nifampandainga—kanefa ireo fanontaniana ireo dia efa eo am-pandinika izao. Nandritra ireo Sabata vitsivitsy lasa izay dia nisy fahadisoana nataoko teo am-piasana ireo andalana ireo. Nefa, tamin'ny alalan'izay inoako ho fitarihan'ny fitondram-pahasoavana, dia nanomboka niharihary ireo firaisan-kina aseho ao amin'ny andininy 13–15, izay asehon'i Kaisaria Filipy an'ohatra. Na dia mbola misy singa sasany aza mila famolavolana bebe kokoa, dia mino aho fa nesorin'ny Tompo tamin'ireo andininy ireo ny tanany mba hampiseho ny heviny.

Io fahatakarana io dia niharihary mazava avy hatrany taorian'ilay fivoriana Zoom tamin'ny Sabata farany teo. Herinandro talohan'izay, dia voasariky ny fifamatorana saro-bahanina misy eo amin'ireo tantara ao amin'ny andininy 10–15 aho. Nanoratra sy nandefa hafatra an-tsoratra ho an'olona vitsivitsy aho, nanoritra ny hevitra, ary nangataka ny hizara izany tamin'ny zoma hariva. Niezaka nandamina ireo raharaha ao anatin'ireo andininy ireo aho, sady resy lahatra fa misy zava-dehibe lalina dia lalina ao. Misy tokoa izany, saingy tsy ilay noheveriko tamin'ny voalohany. Na dia teo aza ny fitolefiko nandritra ny herinandro sy tapany lasa teo raha nitolona tamin'ity andalan-teny ity aho, dia tsapako ny fitarihan'ny fitondran'Andriamanitra izay efa mahazatra. Ny Tompo dia nanokatra fahamarinana manokana sady lehibe. Raha vao aseho tanteraka sy atokana lavitra ny singa maha-olombelona, dia io fahamarinana io—izay novahan'ilay Liona avy amin'ny firenen'i Joda—dia hita fa mbola lalina lavitra noho izay takatro.

Andininy faha-dimy ka hatramin'ny faha-sivy

Putin, amin'ny maha-mpanjakan'ny atsimo azy, dia maneho an'i Ptolemaios, izay handresy ao amin'ny ady any Okraina, ka hahatanteraka ny andininy faha-11. Ara-tantara, ny fandresen'i Ptolemaios IV Philopator tamin'ny Adin'i Raphia no nahatanteraka io andininy io, ka nialoha lalana ny fahombiazana akaiky ho azon'i Putin. Ny andininy 5–9 dia manoritra tantara iray izay mialoha lalana, amin'ny an-tsipiriany feno, ny fanapahan'ny papa nandritra ny 1,260 taona (538–1798). Efa nodinihina imbetsaka tany aloha ireo an-tsipiriany ireo, koa eto aho dia hanasongadina marika ara-paminaniana iray tanteraka ao amin'ny andininy 5–9 ary miverina hita

koa ao amin'ny vanim-potoana 538 hatramin'ny 1798.

Io vanim-potoana io dia nanomboka tamin'ny fifanekena nifanaovan'ny fanjakana Ptolemaika tany atsimo sy ny fanjakana Seleokida tany avaratra, izay nohamafisina tamin'ny nanambadian'ny mpanjaka tany atsimo ny zanany vavy tamin'ny mpanjaka tany avaratra. Io firaisana io no nanomboka fe-potoana fito taona izay nifarana tamin'ny nanafihan'ny mpanjaka tany atsimo ny tany avaratra, nisamborany ny mpanjaka tany avaratra ka nentiny babo ho any Egypta, ary nony tatỳ aoriana dia maty ilay mpanjaka babo rehefa nianjera avy teo ambonin'ny soavaly.

Fifanarahana Rava

Ny fanafihana dia nipoitra avy tamin'ny fanekena voadika. Rehefa nanomboka ilay fe-potoana fito taona, dia nanaivotra ny vadiny voalohany ny mpanjaka avy any avaratra mba hanambady ilay andriambavy avy any atsimo sy hanamafy ny fanekena. Tatỳ aoriana anefa dia nariany ilay vady avy any atsimo ka naveriny indray teo amin'ny toerany ny mpanjakavavy voalohany. Izany no nanosika ilay mpanjakavavy voalohany hamono ilay mpanjakavavy avy any atsimo mbamin'ny mpanara-dia azy, ka nahatezitra ny fianakavian'ilay mpanjakavavy avy any atsimo tany Egypta.

Amin'ny alalan'ny fahafantarana ara-paminaniana, ny fito taona dia azo heverina ho vanim-potoana roa misy telo taona sy tapany avy, araka ny asehon'ny telo taona sy tapany talohan'ny hazo fijaliana sy taoriany, izay niara-naneho ilay herinandro izay nanamafisan'i Kristy ny fanekena. Ny telo taona sy tapany dia ekena koa ao amin'ilay ozona fito heny izay notanterahina tamin'ny fanjakana avaratr'i Isiraely hatramin'ny 723 tal. J.K. ka hatramin'ny 1798. Io fito heny io dia mizara ho vanim-potoana roa misy enin-jato amby arivo sy roanjato enimpolo avy, ka ny 538 no teboka afovoany. Ireo fanoharana ireo momba ny fito izay mizara ho vanim-potoana roa misy telo taona sy tapany dia tsy kisendrasendra, fa niniana.

Ao anatin'ny fizarana ny herinandro dia nanamafy ny fanekena i Kristy; ny hazo fijaliana no maneho ny ivony, ary amin'izany dia manondro an'i Kristy izany ho nanolotra mivantana ny hafatra nandritra ny telo taona sy tapany, arahina ny mpianany izay nanolotra ny hafatra nandritra io fe-potoana io ihany. Ao amin'ny fito androaty ny fotoana manohitra ny fanjakana avaratra, ny taona 538 no mizara ny tantara ho vanim-potoana iray izay nanitsakitsahan'ny fanompoan-tsampy ny fitoerana masina sy ny tafika, arahin'ny fanitsakitsahan'ny fahefana papaly ny fitoerana masina sy ny tafika mandritra io fe-potoana io ihany. Ao amin'ny tandindona ara-paminaniana, ny “fito” dia aseho amin'ny telo taona sy tapany, izay aseho indray amin'ny volana roa amby efapolo, andro na taona telo sy tapany, arivo sy roanjato sy enim-polo, dimy amby roapolo sy roanjato, ary fotoana iray, fotoana roa, ary antsaiky ny fotoana. Araka ny hevitra raketin'ny teny manodidina, ireo tarehimarika rehetra ireo dia azo soloina samy izy avokoa.

Ny fifanekena natao teo amin'ny Fanjakana Ptolemaika, izay notapahin'ireo taranak'i Ptolemaiosy I (jeneraly iray tamin'i Aleksandra Lehibe), izay nifehy an'i Ejipta, sy ny Empira Seleokida, izay notapahin'ireo taranak'i Seleokosy I (jeneraly hafa iray tamin'i Aleksandra), izay nifehy ny ampahany lehibe tamin'ny Afovoany Atsinanana, anisan'izany i Syria, dia namarana ny Ady Syria Faharoa tamin'ny 253 tal. J.K. Nanomboka fito taona talohan'izany ady izany, tamin'ny 260 tal. J.K. Fito taona taorian'ny nanamafisana ny fifanekena dia nofongorana izany tamin'ny 246 tal.

J.K. Efatra ambin'ny folo taona, mizara ho fe-potoana roa samy fito taona. Ny tapany voalohany dia ady ary ny tapany faharoa dia fiadanana. Manomboka amin'ny Ady Syria Faharoa ireo efatra ambin'ny folo taona ary mifarana amin'ny Ady Syria Fahatelo. Ity karazam-pandanjanana eo amin'ny tantara ity dia mbola asongadina bebe kokoa rehefa tsikaritao fa io tantara io dia aseho ao amin'ny andininy fahadimy ka hatramin'ny fahasivy ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo. Ny fifanekena sy ny fandravana azy no ivon'ireo andininy sy ny tantara izay nahatanteraka ireo andininy ireo.

Izany dia mifanaraka amin'ny fanapahan'ny papa nanomboka tamin'ny 538 ka hatramin'ny 1798. Tamin'ny fiasaran'izany vanim-potoana izany, dia nanao fifanarahana tamin'ny Vatikana i Napoleon Bonaparte. Noho ny fandikan'ny Vatikana ny Fifanarahana i Tolentino tamin'ny 1797, dia nalefan'i Napoleon i Jeneraly Berthier tamin'ny 1798 mba hisambotra ny papa ho babo. Maty tany Frantsa ny papa tamin'ny 1799. Io fe-potoana 1 260 taona io dia hazavaina amin'ny antsipiriany ao amin'ny andininy 31–39.

Ny tantaran'ny andininy 5–9 dia mifanandrify amin'ny an'ny andininy 31–39, ka manome vavolombelona roa ao anatin'ny Daniela 11. Ireo andalana roa ireo dia mizara famantarana ara-paminaniana mitovy, ka manambara ny fifandraisan'ny mpanjakan'ny atsimo sy ny avaratra. Ny vanim-potoana tsirairay dia aseho amin'ny telo taona sy tapany, ary mifarana amin'ny fandresen'ny mpanjakan'ny atsimo, ny fisamborany ny mpanjakan'ny avaratra, ary ny fitondrany azy ho any amin'ny tany atsimo, izay ahafatesan'izy roa lahy, ireo mpanjakan'ny avaratra. Amin'ireo tranga roa ireo, araka ny voalazan'ny teny, dia miverina mitondra babo ny mpanjakan'ny atsimo:

Ary hitondra babo ho any Egypta koa izy, dia ny andriamaniny mbamin'ny andrianany sy ny fanaka sarobidiny volafotsy sy volamena; ary haharitra taona maro noho ny mpanjakan'ny avaratra izy. Daniela 11:8.

Ho an'i Ptolemaiosy, izany dia harena izay efa nobaboin'ny mpanjaka avaratra teo aloha; ho an'i Napoléon kosa, dia ny haren'ny Vatican izay norobaina sy nentina tany Frantsa. Ireo tsipika roa amin'ny vavolombelona ireo dia manondro fa ny fahafatesan'ny mpanjaka avaratra dia asehon'ny tandindona hoe latsaka avy eo ambonin'ny soavaly. Ao amin'ny Apokalypsy 17, ilay vehivavy mitaingina ny bibidia dia maneho ny Fiangonana Katolika:

Dia nitondra ahy tamin'ny Fanahy ho any an-efitra; ary nahita vehivavy nipetraka teo ambonin'ny bibidia mena jaky aho, feno anarana fitenenan-dratsy, sady nanana loha fito sy tandroka folo. Apokalypsy 17:3.

Ny bibidia izay itaingenany dia ny Firenena Mikambana. Ny Apokalypsy 17 dia mamaritra ny famerenana azy eo amin'ny fahefana aorian'ilay ratra nahafaty tamin'ny 1798. Amin'ny maha-fanjakana fahavalo azy, dia manohy indray ny fanjakany izy, ka asehon'ny tandindona amin'ny itaingenany ilay bibidia izany:

Ary ilay vehivavy izay hitanao dia ilay tanàna lehibe, izay manjaka amin'ny mpanjakan'ny tany. Apokalypsy 17:18.

Ny ratra nahafaty tamin'ny taona 1798 dia efa nanehoana mialoha tao amin'ny andininy 5–9, raha nianjera avy teo ambony soavaly ny mpanjaka avy any avaratra ka maty. Mifanaraka mifanindran-dalana amin'ny andininy 41–45 ireo andalana roa ireo ao amin'i Daniela 11. Ny lalàna momba ny Alahady any Etazonia, izay voamarika ao amin'ny andininy 41, no manomboka ny fandehanana farany ataon'ny fahefam-papa eo ambonin'ilay bibidia—fotoana iray izay asehon'ireo andalana roa ireo. Rehefa milaza i Ellen White fa “betsaka amin'ny tantara” izay tanteraka ao amin'i Daniela 11 no “haverina indray,” dia mifandrindra amin'ny andininy 41–45 ny andininy 5–9 sy 31–39.

Toko Efaolo Ihany

Manomboka amin'ny andininy faha-31 ka hatramin'ny faha-45, ny andininy faha-40 ihany no mijoro ivelan'ilay vanim-potoana ara-paminaniana maharitra telo andro sy tapany. Izy io dia maneho tantara miavaka iray ao anatin'ny ampahatelony farany amin'ireo andininy 45 ao amin'i Daniela. Ao amin'ny andininy faha-16, ny tantaran'i Roma mpanompo sampy tamin'ny maha-Fanjakana Imperialy azy dia mivelatra amin'ny alalan'ny mpanapaka efatra—Pompey, Julius Caesar, Augustus Caesar, ary Tiberius Caesar. Ny fandresen'i Augustus tamin'ny Adin'i Actium tamin'ny taona 31 tal. J.K. no nanombohan'ny fanapahan'i Roma Imperialy nandritra ny 360 taona, ka nahatanteraka ny “fotoana” ao amin'ny andininy faha-24:

Hiditra amim-pilaminana izy, dia eny amin'ny tany matavy indrindra amin'ny faritany aza; ary hanao izay tsy nataon'ny rainy, na ny razamben'ny rainy izy; hizarazara eo aminy ny babo sy ny fandrohana ary ny harena izy; eny, hisaina ny tetiny hanohitra ny fiarovana mafy aza izy, mandritra ny fotoana kelikely. Daniela 11:24.

Taorian'ny Actium, nataon'i Roma faritany i Egipta tamin'ny 30 tal. J.K. Telo-polo amby enimpolo zato taona tatỳ aoriana, tamin'ny 330, dia nafindran'i Constantin ny renivohitry ny fanjakana avy any Roma ho any Constantinople. Io “fotoana” io dia mifanaraka ara-paminaniana amin'ny 1.260 taona nanjakan'ny fahefana papaly sy ny 7 taona ao amin'ny andininy 5–9.

Manomboka amin'ny andininy faha-16, dia manjaka ny Roma Imperialy jentilisa mandra-pahatongan'ny andininy faha-30, ka tafiditra ao anatin'izany ny firaisan'ny Makabeo tamin'i Roma sy ny taranak'i Kristy. Kanefa, ny andininy faha-16–30 dia mifanaraka amin'ny andininy faha-31–39 sy 41–45. Koa amin'ireo andininy 30 farany ao amin'i Daniela 11, dia miseho ny tsipika faminaniana iray mitohy sy mifanaraka—afa-tsy ny andininy faha-40, izay amaritana ny “fotoan'ny farany” amin'ny taona 1798 sy 1989.

Ankoatra ny faningana madinika ao amin'ny andininy 2 sy 3—izay iovan'ilay farany amin'ireo filoha valo ho amin'ny fifehezana ireo mpanjaka folo ao amin'ny Firenena Mikambana—dia mifanaraka amin'ny andininy 40 ireo andininy roa voalohany, ka maneho ny lalàn'ny Alahady sy ny fifindrana avy amin'ny fanjakana fahenina ho amin'ny fanjakana fahafito sy fahavallo. Ny andininy 3 sy 4 kosa dia mifanaraka amin'ny andininy 45 sy Daniela 12:1, ka mampiseho ny fisandratana sy ny fianjeran'ny fanjakana grika, mitovy laharana amin'ny fanorenana sy ny fahalavaon'ny fahefana papaly ao amin'ny andininy 41 ka hatramin'ny Daniela 12:1. Samy mifarana tsy misy mpanampy na ilay vehivavy na ilay bibidia itaingenany, ka mamaritra ny

fiandohana sy ny fiakaran'ny Daniela 11 ivelan'ny tantaran'ny andininy 40. I Aleksandra Lehibe dia tandindon'ny Firenena Mikambana, mijangajanga amin'ily mpijangajanga avy any Tyro (ily mpanjakan'ny avaratra manomboka amin'ny andininy 41 no ho manaraka), izay samy ily bibidia sy ily dragona.

Andininy Faha-sivy sy Faha-folo

Andininy 5–9 dia mifarana amin'ny fotoanan'ny farany, tamin'ny 1798, ary ny andininy faha-10 kosa dia manamarika ny 1989. Noho izany, ny elanelam-potoana eo amin'ny andininy faha-9 sy faha-10—izany hoe hatramin'ny 1798 ka hatramin'ny 1989—dia maneho ny ampahany nambara ao amin'ny andininy faha-40, ka manomboka ny tantara miafina. Mba hanazavana izany: saika ny andininy rehetra ao amin'ny Daniela 11 dia maneho ny fanapahan'ny papa nanomboka tamin'ny 538 ka hatramin'ny 1798. Ny andininy faha-40 dia mandrakotra ny 1798 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady any Etazonia. Ny andininy 6–9 dia tandindon'ny vanim-potoanan'ny papa, fa ny andininy faha-10 kosa dia mialoha lalana ny firodanan'ny Firaisana Sovietika tamin'ny 1989. Koa noho izany, ny andininy 11–15 dia manomboka amin'ny 1989 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady, araka ny aseho ao amin'ny andininy 16, 31, ary 41.

Ny andininy faha-40 dia mizara ho roa. Ny tapany voalohany, manomboka amin'ny 1798 ka hatramin'ny 1989, dia manomboka sy mifarana amin'ny “fotoan'ny farany.” Ny tapany faharoa kosa dia manomboka amin'ny 1989, eo amin'izay ifaranan'ny tapany voalohany. Ny andininy 1 sy 2 dia manondro filaharan'ny filoha manomboka amin'ny 1989, mifanaraka amin'ny tapany faharoa amin'ny andininy faha-40. Ny andininy faha-11 dia manamarika ny fiandohan'ny ady tany Okraina tamin'ny 2014, ary ny andininy faha-12 kosa dia manasongadina ny vokatra entin'ily mpanjakan'ny atsimo mpandresy ho amin'ny tenany. Ny andininy faha-13 dia manakaiky ny fahatanterahany, kanefa eto dia marihintsika fa ny andininy faha-11 dia tafiditra ao anatin'ny tapany faharoa amin'ny andininy faha-40—taorian'ny 1989, nefa alohan'ny lalàn'ny Alahady (andininy faha-41).

Ny andininy 13–15 dia manondro ny Adin'i Panium tamin'ny taona 200 tal. J.K., taona izay nanombohan'i Roma mpanompo sampy nampihatra ny heriny teo amin'ny raharahan'olombelona, mifamatotra amin'izany ady izany. Nitranga ela talohan'ny nidiran'i Pômpée tao Jerosalema ao amin'ny andininy 16 izany, ka manome porofo ara-tantara mampahafantatra ny andininy 41 ho lalàna momba ny Alahady any Etazonia.

Ny andalana faminaniana rehetra sy ny fahatanterahany ara-tantara ao amin'i Daniela 11 dia samy ao anatin'ny tantaran'ny andininy faha-40 (1798 ka hatramin'ny lalàn'ny Alahady) na ao amin'ny andininy faha-41 ka hatramin'ny Daniela 12:1. Amin'ireo andininy 45, ny andininy 1, 2, 7–15, ary 40—izay mitontaly roa ambin'ny folo—dia mihatra amin'ny fizotry ny andininy faha-40 rehefa ampifanarahana andalana eo ambonin'ny andalana. Mizara ho fizarana roa ny andininy faha-40 eo amin'ny taona 1989. Ny andininy 1, 2, ary 10–15 dia mifanaraka amin'ny tapany faharoa amin'izany. Ny andininy 1 sy 2 dia manaraka ny tsipiky ny filoha ao amin'ny tantaran'ily bibidia avy amin'ny tany, raha ny andininy 10–15 kosa maneho ady ankolaka telo noketrehin'ny mpanjakan'ny avaratra (ny fahefan'ny papa) nanomboka tamin'ny 1989 ka hatramin'ny lalàn'ny

Alahady. Ireo ady ankolaka telo ireo dia manomboka amin'i Etazonia, izay fantarina ao amin'ny andininy faha-40 ho "kalesy, sambo ary mpitaingin-tsoavaly."

Hitohy ao amin'ny lahatsoratra manaraka isika.